

تحریم‌های دریانوردی، راه بر خورد

● محمد وافری

دبیر انجمن صنفی دریانوردان تجاری ایران

صنوف داخلی را مهیا کرده است. ضرورت توسعه فعالیت‌های اتحادیه‌های دریانوردی داخلی بر هیچ اهل فن و کارفرمای خبره‌ای پوشیده نیست. اینکه چرا تاکنون این تعامل صورت نگرفته، منطبق تخصصی ندارد و یک نوع تقابل همسو با دیگر حوزه‌های دولتی است. اما در سایه الزامات بین‌المللی پیش رو، بخصوص جریان الحاق به کنوانسیون بین‌المللی کار دریایی و دیگر کنوانسیون‌های دریایی لازم‌الاتباع، باید نقش آفرینی را برای ورود و توسعه فعالیت سازمان‌های دریانوردی و دریایی مردم‌نهاد جدی گرفت.

بخصوص آنکه در کنوانسیون‌های اخیر این نقش در حد تدوین قوانین، نظارت و اجرا و صدور گواهینامه‌های مرتبط ارتقاء یافته است. در همین رابطه توصیه می‌شود کشتیرانی‌های داخلی به جای رجوع به بنگاه‌های بیگانه به منظور دریافت گواهینامه‌های الزامی مرتبط با کنوانسیون‌های مذکور که می‌تواند با بهانه‌تراشی و عدم صدور آن در بزرگ‌ترین تحریم‌ها نوعی اهرم فشار باشد، این گواهینامه‌ها را از اتحادیه‌های دریانوردی داخلی مطالبه کنند.

در این مرحله تکوین و فعال شدن هویت، منفعت و آگاهی صنوف می‌توانست تبیین مجدد ارزش‌های تعالی اجتماعی، وفاق همگانی را در قالب پیوندهای ناگسستگی در بر داشته باشد. از این‌رو تکوین احساس ملی در میان صنوف و فهم منشأ آن در چنین شرایطی می‌تواند جهت‌گیری و نوع کنش را تعیین کند و منجر به پذیرش هدایت ملی و فراگیری آن شود؛ نقشی که در صورت احیای آن می‌توان دوباره به مصداق ایام گذشته به کاهش اثر بخشی تحریم‌ها امیدوار بود. ■

که کاملاً خصلت بین‌المللی دارند، لذا از طریق کنوانسیون‌های به‌روز شده و یکپارچه در تعاملات سیاسی و بین‌المللی می‌توانند امکانات بالنده‌ای را معرفی کنند و نقش آفرینی ملی و مناسبی داشته باشند.

نهاد‌های صنفی در صورت آزادی عمل بیشتر با توجه به امکان ایجاد روابط قوی و مستحکم با گروه‌های اجتماعی بین‌المللی می‌توانند در این شرایط جهت بهبود چهره بین‌المللی نقش آفرینی ویژه‌ای داشته باشند و در حوزه‌هایی که اصولاً ورود دولت میسر نیست، وارد عمل شوند. به مصداق آنچه در سال‌های ۷۶ به بعد شاهد آن بودیم که باعث ارتقای جایگاه کشورمان در تعاملات منطقه‌ای و جهانی شد و نتیجه آن هم ورود سرمایه‌گذاران خارجی به بیابان‌های خالی عسلویه با بیش از ۳۰ میلیارد دلار اعتبارات خارجی و همکاری بهترین شرکت‌های جهان بوده است.

واقعیت آن است که سازمان‌های غیردولتی از یک سو بر سیاست‌گذاری‌های ملی و چندجانبه تأثیر می‌گذارند و از سوی دیگر به‌طور فزاینده‌ای مستقیماً در فعالیت‌های محلی حضور دارند و در ایام اخیر کم رنگ شدن حضور آنان در سیاست‌گذاری‌های ملی و منطقه‌ای باعث شکنندگی و کم‌تحرکی بین‌المللی آنان شده است، در حالی که در صورت بالفعل درآمدن این فرصت، نه تنها وجهه بین‌المللی کشور اصلاح خواهد شد، بلکه بخش عمده‌ای از وظایف دولت به صنوف و نهادهای غیرحکومتی واگذار می‌شود که به نوعی سطح آسیب‌پذیری از تحریم‌ها را کاهش می‌دهد.

تجربه تحریم‌های ادوار گذشته نشان می‌دهد محدود شدن روابط بین‌المللی و تمرکز بر توانمندی‌های داخلی فرصت خروج از وابستگی و تأمین آن توسط

تحریم‌های اقتصادی امروز زابیده نوعی تفکر جنگ سرد است و تحریم‌های اقتصادی را وسیله مدرن‌تر و قابل‌پذیرش‌تری برای تحمیل خواسته‌ها برمی‌شمرند. اعمال تحریم‌های جدید را باید موقعیتی میان جنگ و گفت‌وگو دانست که ورای فضای گفت‌وگو، بدون ورود به شرایط فیزیکی جنگ، ایجاد پیامدهای سوء روانی و اقتصادی را برای طراحان تحریم‌ها هدف قرار داده است.

اما شاید بتوانیم این دوره را یک الزام به بازگشت مجدد به مردم و باور کردن نقش تشکلهای مردم‌نهاد و اتحادیه‌های داخلی بدانیم. به نظر می‌رسد دولت راهی ندارد، جز آنکه به توانمندی و نقش آفرینی نهادهای مردمی مستقل توجه کند تا از این منظر در صورت نقش آفرینی این تشکلهای بهبود وجهه بین‌المللی را شاهد باشیم که البته این نوع رویکرد در رویه‌های دولت کمتر دیده شده است.

از آنجایی که سازمان‌های مردم‌نهاد و صنفی به عنوان بخشی از مجموعه روابط بین‌المللی پذیرفته شده‌اند، در چنین شرایطی به اعتبار تأثیری که بر جامعه می‌گذارند و وسعت و عمق نتایج اجتماعی که می‌توانند به حاصل آورند، از اهمیت سیاسی ویژه‌ای برخوردارند که می‌توانند بسیج صنوف را برای برون‌رفت از تحریم‌ها مهیا کنند.

بسیج مردم به منظور کاهش آسیب‌پذیری از تحریم‌ها نکته اساسی است که می‌تواند در تشکلهای صنفی به عنوان نهادهایی توانمند در تحقق الگوی مشارکت اجتماعی بروز کند. این تشکلهای از آن رو در دنیای امروز اهمیت پیدا کرده‌اند که می‌توانند نقشی مردم‌دار را در قالب شهروند مقتدر و حلقه واسط بین حکومت و مردم تا شعاع حضور در صحنه‌های زنده اجتماعی و سیاسی جامعه و در سطح بین‌المللی بنابانند. دریانوردان از آن دسته صنفی هستند

